

11203
36

MONUMENTA

SPECTANTIA

HISTORIAM SLAVORUM MERIDIONALIUM

VOLUMEN I.

LISTINE

O ODNOSAJIH IZMEDJU JUŽNOGA SLAVENSTVA
I MLETAČKE REPUBLIKE

NA SVIET IZDAJE

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

KNJIGA I

U ZAGREBU 1868

U KNJIŽARNICI FR. ŽUPANA (ALBREHTA I FIDLERA) NA PRODAJU.

MONUMENTA

SPECTANTIA

HISTORIAM SLAVORUM MERIDIONALIUM

EDIDIT

ACADEMIA SCIENTIARUM ET ARTIUM SLAVORUM
MERIDIONALIUM

VOLUMEN PRIMUM

ZAGRABIAE 1868

APUD FR. ŽUPAN (ALBRECHT ET FIEDLER).

LISTINE

O ODNOSAJIH IZMEDJU JUŽNOGA SLAVENSTVA I MLETAČKE REPUBLIKE

SKUPIO

SIME LJUBIĆ

PRAVI ČLAN JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI ITD.

KNJIGA I

OD GODINE 960 DO 1335

NA SVIET IZDALA

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

U ZAGREBU 1868

U KNJIŽARNICI FR. ŽUPANA (ALBREHTA I FIDLER) NA PRODAJU.

ur
03 272

O povjesti arkiva mletačkoga, ove neizerpive rude sveobće a navlastito naše povjesti, iz kojega smo mi skoro sve ovdje natiskane spomenike crpli, slabo se znade, pošto se do danas nitko nenadje, koj bi ju bar ponješto izpitao i opisao. Istina, o njoj je proshorio slavni Cesare Cantù u svom djelu: *Scorsa di un Lombardo negli archivj di Venezia, Milano 1856*, ali sasvim u kratko. Knjiga engleza Rawdona Browna „Arkiv mletački“ (prevod italijanski *Venezia 1865*), u kojoj, po naslovu sudeć, imalo bi se dosta i za povjest arkiva nalaziti, ni sloveca o njoj neima; a u ostalom je veoma suhoparna i pogriješna.

Iz ovoga razloga, kano i da se listine u ovoj zbirci bolje ocienue, ovdje se u kratko navodi bar nješto o poviesti onoga zavoda.

Da su se zbilja Mletčani već za rana brinuli o sačuvanju svojih državnih spisa, jasno izilazi iz jednoga zaključka od 30 lipnja 1266, koj ovako glasi: *1266. indictione nona, die ultimo mensis iunii, pars fuit capta in quadraginta, quod omnia consilia, que sunt authenticata supra palatio, debeant esse exemplata, et debeant esse in quadraginta, sicut sunt supra in palatio, et duo notarii Veneti debeant esse inter quadraginta cum illo salario, quod videbitur etc. (Quarantia)*. Od tada u naprieda za mnogo vremena nemamo ni jedne uspomene u ostavših nam spisih onoga arkiva o spremanju i čuvanju javnih akta. Ali se iz odluka kašnjega doba doznaje, da su pojedini državni uredi već davno morali pri sebi u redu držati svoje dotične spise, i na njihovo uzdržanje strogo paziti. O pomnom čuvanju državnih spisa uvjerava nas osobiti zakon velikoga vieća od 23 travnja 1402 (*Leona*, list 125), te još drugi vieća od X od 31 listopada 1489. A da je već za rana u strogom smislu državni arkiv u Mletcih obstojao, imamo dokaza u zakonu velikoga vieća od god. 1425, kojim se nalagalo svim činovnikom služećim izvan Mletaka, da po svom povratku u grad za petnaest dana polože obširno pismeno izvješće o gradu ili državi, gdje su služili, a da se to izvješće za tiem u javni arkiv spremi i čuva.¹

¹ Najstarije do danas sačuvano, u koliko se znade, pismeno izvješće mletačko jest od g. 1219, koje je poteklo iz pera Jakova Teupola poslanika u Carigradu (V. Romanin II. 408). I sbilja već su od davna na to po-